

REDACTIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

ABO. MENTUL

Pentru Austro-Ungaria
pe un an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50 pe 1 lună fl.

Abonamente de Duminecă pe
an fl. 2.—

Abonamente la străinătate
pe an 40 franci.

Abonamente în națională.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Aulich (Adam)

INSERȚIUNILE:

De 1/4 p. săptăm. prima dată
7 cr.; a doua dată 6 cr.;
a treia dată 4 cr. și timbru
de 90 cr. de fiecare dată
cațiune.

Atât abonamentele cât și
inserțiunile sunt să plăti
înainte în Arad.

Scrierile se frumusează în
prima rând.

TRIBUNA POPORULUI

Anul III.

Număr de Duminecă

Nr. 51

CUM SĂ NE ORGANISĂM!...

Partidul național român continuă să trece printr-o crasă gravă. Dela întemeierea sa nici n'a străbătut ani mai grei ca cei ai patru din urmă.

Sunt două cauze care stângenesc mersul regulat al organismului ce partidul și-a întocmit d'odată cu programul său. întâiu: *măsura arbitrară a guvernului*, care prin ord. său din 14 Iunie 1894 oprește ori-ce manifestare a Românilor ca partid național și disolvă comitetul național. Ear a doua cauză: *neînțelegerile* ce au izbucnit în sfârșit al comitetului național, neînțelegeri care fatal s'au resimțit asupra tuturor partizanilor programului național.

Față de întâia greutate Români, și-au precisat atitudinea în adunarea națională ținută la Sibiu în ziua de 29 Noemvrie 1894.

Intre altele, eată ce s'a zis în unul din punctele de rezoluțiune: „națiunea română conștie de drepturile sale politice naționale inalienabile, respinge de la sine presupunerea că ea se va pleca să-și facă existența și activitatea sa politică pendentă dela arbitru guvernului.

Adunarea, care unanim a votat conșcunșul de mai sus, era compusă din mai bine ca două treimi a membrilor care compuneau conferența națională constituită la 8/20 Ianuarie 1892. Va să zică: reprezentanța legală a partidului național român, expresie fidelă a însuși neamului românesc.

Ear că partidul național continuă să existe și după ordinul de oprelisțe al ministrului Hieronymi, ba chiar mai mult: își potențase activitatea, lărgind încă cercul său de activitate, dovadă este *congresul naționalităților* convocat la Budapesta, când printr-un punct anume își precisează atât poziția sa ca partid independent de orice alianță, cât și relațiunile sale către națiunile Sêrbă și Slovacă.

Nu pute să rămână deci nici o îndoială asupra idealului de luptă de care eram însufleții toți căți ținem să dăm partidului o strălucire vrednică de jertfele ce deja și până la această epocă adusesem cu prisos.

Lupta a și urmat cu vrednicie chiar și după ce ordinul de disolvare al comitetului se repeșise (de ministrul Perczel) și nimeni dintre noi nu i-a venit în minte o singură clipă că existența partidului național să o facă pendentă dela grația guvernului, care ne cerea statute, nici să normeze activitatea partidului dela bunăvoința ori prigonirile guvernelor un-grești.

Dacă ne am știut însă preciza atitudinea față de guvern, ne-am arătat cu atât mai slab când vorba a fost să lecuim relele launtrice ale partidului, cele provenite din desbi-narea membrilor comitetului național. Așa că s'a tolerat o situație anor-

mală și azi nimeni nu ar ști să precizeze după care normă, în virtutea căror principii și hotărîri și prin cari fruntași se conduce partidul. Cât despre *acțiunile* întreprinse de partid, earăși nimic pozitiv, nimic îmbucurător. Se mai adaogă apoi anomalia următoare: mandatul întregului comitet a expirat deja cu începutul anului 1897. căci însăși delegații conferenței naționale aleși la 1892 numai pe cinci ani au putut alege comitet național. In toamna anului 1896 (în luna Octomvrie) s'au și ales p'alcarea noui delegați. Nici până în ziua de azi însă, cei aleși nu s'au întrunit, ci a rămas chestie deschisă întreaga modalitate a viitoarei noastre lupte naționale.

Cine s'ar încumeta să tragă la îndoială că aceasta numai situație sănătoasă nu este? Cine, când și unde a mai văzut ca un neam de oameni cu atâta forță într'ensul și căror le incumbă datoria de a lecu atâtea răni, să rabde cum răbdăm noi Românii și mai pe departe o astfel de stare tristă? Și cine dintre cei care au conlucrat la întemeierea partidului național și în deosebi a fost părtaș la acțiunile dintre 1892—1895, cine, întrebăm, nu simte remușcare când consultându-și conștiința e inclinat a mărturisi, că poate n'a mișcat toate pietrele, n'a consultat toate inteligențele și n'a bătut toate căile menite a scoate partidul din impas. Conștiința aceasta o are întreg poporul. Țeranul simplu când întrebă: „Ce-o mai fi? Nu se mai face nimic?“ — de această conștiință e muștră, ear' dacă între cărturari se găsec unii desolați, alții n'arăbdători, e tot dovadă, că o adâncă nemulțumire sbuciumă sufletele tuturor și că dacă nu se va găsi curând un mijloc de a sana situația, n'adeverată catastrofă ne amenință: aceea de a ne pierde încrederea în vitalitatea noastră și speranța că ne vom mai putea reculege curând.

In viața politică însă ori-ce pornire bună valoare numai prin manifestare și punere în practică dobândeste. Constatând odată că nu și având cu toții intențiunile cele mai bune, urmează, ca consecință, să încercăm toate pentru a duce la îndeplinire îndreptările neapărat trebuincioase. Cel puțin p'aceste! Eiear' anii acestia din urmă ne-ar edifica pe toți, cu atâta experiențe, au provocat în fiecare dintre noi atât reflexiuni, încât dacă nici după atât nu am învețat și n'am găsit direc ce trebuie s'o urmăm, neamul intră e condamnat încă la un șir de ani de suferințe și depresii tot mai deroase.

Se impune anume, mai presus de toate, o radicală sanare în organizarea noastră de partid.

Un lucru e indiscutabil: guvernul maghiar nu va revoca ordin-

de oprelisțe al comitetului și partidului național român. Ear' dacă ar să fi naivi cari să creadă că *vremurile* merg îndărăt, ș'acestora li se poate pune întrebarea: Oare noi să stăm nemișcați, cu mâinile în sin, până se vor întoarce earăși vremurile?

Fără să abandonăm deci principiile programului nostru național, fără să renegăm nimic din câte cu drag și însuflețire am săvârșit într-o solidaritate și frație admirată chiar și de adversarii nostri cei mai implacabili, dar' folosind de experiențele câștigate și căutând să înlăturăm greutatea, favorite din ale noastre scaderi, fie că-s pierdute de dușmani, caută să ne dăm o organizare de partid proprie a ne pune într-o situație mai fericită de apărare, de cum a fost organizarea de până acum, în urma căreia ne-am poticnit la cea dintâia lăvitură dată de guvern și după înțea desbinare între cei puși de noi să fie sufletul vieții noastre de partid politic.

Organizarea de partid este nu o dogmă, ci o formulă menită să se modifice după împrejurări, necesități și ținta la care tinde; este platformă pe care se mișcă diferiți oameni în diferite vremuri, este formulă a principiilor cari determină tactica unei lupte ori a unui șir întreg de lupte.

Dacă așa este, ajunși în strimtare mare, negreșit că trebuie să săvârșim la mijloacele cari ni-se par mai indicate de situație ca proprii a schimbă în bine rânul de care ne-am dat seamă.

Scăderea vechei organizații a partidului național era și lipsa unei norme care să cuprindă precis toate datoriile și drepturile fiecărui membru ce se considera înregimentat în partid. N'aveam formulată nici o măsură de luat împotriva celor cari calcă solidaritatea ori nesocotesc conclusele conferențelor. De aceea se și întâmplă, că conclusele aceste, în mare parte, rămăneau platonice, obligatoare numai pentru cei ce voiau să le țină. Se declara pasivitatea alegeătorii români mergeau la alegeți tot ca înainte, ba au fost casuri ca însuși deputați de ai conferenței naționale presidau alegeți ori erau membrii de încredere în birou, unii mergând cu stăpânirea, alții cu opoziția, după cum le dicta nu convingerea ci interesele particulare.

Așa, că mult-puținul succes ce s'a ajuns prin acțiunile inițiate de comitetele naționale se datorau nu atât disciplinei de partid și unei organizații de care să fie conștie până și pătura cea mai de jos a poporului, ci mai ales însuflețirii care la momente date covârșea și pe cei slabi. Era deci o luptă ce se da nu în urma unei tactice amănunțit întocmită și executată până la cel diu urmă punct, ci într'un

noroc, după curentul ori elanul de însuflețire pornit în conferență.

Nimic nu trece însă mai iute de cât însuflețirea, și d'aceia și rezultatele întregii noastre lupte desigur erau să fie mai mari, dacă aveam o organizare mai temeinică.

Puneam însă toată nădejdea în conferențele naționale. Reîntorși dela conferențe, delegații își vedeau de afacerile private și până la altă conferență numai prin presă se mai urma luptă — adesea între frați.

La comună și la comitat aproape pretutindeni desinteresare, o complectă desorganizare și nici n'a fost conferență unde să se dezbătă mijloacele prin cari să ajungem întâiu stăpâni în satele de noi locuite, dar' stăpânite de agenții guvernului, niște străini pripășiți de erii alaltăeri printre noi; și în comitate, care deși curate românești, dar' de unde limba română, în ciuda dispozițiunilor clare ale legii, încetul cu încetul a fost scoasă, așa că mai ales dela 1875 în această privință am mers tot negrescând.

Scăderile acestea au fost constatate și în prima ședință ce s'a ținut după eliberarea din Seghedin și Vaț a comitetului osândit pentru Memorand. De aceea chiar atunci (16 Noemvrie 1895) se alesese o comisie, care sub auspiciile ambelor comitate (cel eliberat și substituit, cari se declarase atunci una!) să întreprindă organizarea temeinică și pe base mai practice a partidului. Neînțelegerile ivite au întrerupt însă ori-ce lucrare în acest înțeles.

Pierderile ce am suferit mai ales d'atunci încoace în lipsa unei astfel de organizări, ne impune azi tutuor să medităm și să căutăm a îndeplini odată această înaltă și urgentă datorie.

De patru ani încoace, națiunea română nu și-a zis cuvântul în nici una din chestiile vitale cari au fost la ordinea zilei. Modificarea în organizarea partidului național trebuie să fie deci făcută așa fel, ca la un moment dat să avem fruntași instituți într'un mănunchiu ca expresia cea mai fidelă a tuturor comitatelor locuite de Români. Conferența națională era compusă din delegații ce-și alegea fiecare cerc electoral. In cele din urmă s'a oprit însă până și alegerea acestor delegați, așa că abea pe ici pe colo s'a putut alege (în comitatul Aradului pretutindeni!). Nu este însă lege nici ordinațiune care să ne poată opri organizarea cluburilor comitatense. Unde s'a muncit, de fapt cluburi și există și au dezvoltat o activitate destul de intensă (de pildă la Arad, Lugoj și Aiud), așa că în cele din urmă în iarna anului 1897, când frații dela Sibiu au vrut să pună la cale o adunare, au și recurs la spriginul clubului comitatens

din Sibiu, convocând anume numai alegători din comitat.

Chiar și cei cari vor fi ținând mai mult la vechia organizare, au recunoscut că numai în viața municipală se mai poate—in împrejurările actuale — găsi o supapă pentru manifestarea voinței alegătorilor români.

Adevărat, că în vremurile din urmă nu ni s'au îngăduit nici chiar adunări populare convocate în cercuri electorale. Cine va pute să împedice însă ca la alegerile pentru congregație Români să voteze și să aleagă numai membrii devotați cauzei naționale, bărbați cari mărturisesc în programa de la 1881? Unde s'a luptat, de fapt s'au și ales asemenea bărbați. Și cine va tăgădăi, că bărbații aleși cu acest program sunt expresia fidelă a însuși partidului național, că organizați la un loc cu viriliștii români, cari mărturisesc și ei în programul național, ei pot fi autorizați a vorbi în numele națiunii?!

Ear o delegațiune a acestor cluburi, de pildă președinții și vicepreședinții—să ziceau câte doi din fiecare comitat — ni se par cei mai autorizați să se pronunțe, adunați la un loc, asupra echivocului din partid și să dea direcția viitoare a luptei noastre naționale.

Organizarea pornită din viața municipală va fi atunci ceva real. Cine va fi ales șef în comitat, acela poate zice că este reprezentantul autorizat al voinței alegătorilor români. Acesta ori aceștia când în sfatul așezătorilor va lua garanție că hotărîrea adusă se va executa, va și avea putința și organul prin care să execute ce a făgăduit.

Și încă ceva: purcezend dela organizarea din comitat, se împarte munca și sarcinile. Se va vedea o mișcare unitară și conștie. În trecut cum era adică? Două-trei comitate, cu grupări de oameni mai inimoși, duceau așa zicând partidul în spate. De pildă: la Viena din comitatul Aradului s'au dus 50 persoane (a șeasa parte din total); s'au dus vre-o 40 din jurul Sibitului și cam tot atâția de prin părțile Selagiului și Sătmăruului. Cu un cuvânt: unde au fost conducători mai energici și mai cu trecere. Tot așa și la congresul naționalităților. Având însă toate comitatele organizare unitară, luând șefii lor autorizați angajamentul să ducă la îndeplinire oare-care hotărîre, cine se va îndoi că lucrurile vor merge mai bine decât în trecut?

Și chiar prilejuri de a lupta vom avea mai dese. Conferențele naționale se intruneau odată pe an, ori odată în trei ani. La congregație avem prilej să ne răboim cel puțin de patru ori pe an și prin lupta aceasta vom putea aduna în jurul nostru și întreaga pătură țărănească, deoarece ce pe lângă chestiile prin care ne precisăm atitudinea politică în general, în fiecare congregație putem pune în discuție lucruri mai apropiate de traiul zilnic și special al țăranilor. Ear măsura forțelor noastre și a trecerii ce avem în popor vom putea o da în fiecare trei ani odată, când sunt alegerile congregaționale, după cum d'asemeni și când sunt alegerile dietale, fie că hotărîm a păstra și mai pe departe pasivitatea, fie că ne-am hotărî a intra odată în lupta electorală.

Organizarea care ar începe astfel dela comitat, pe lângă avantajul că ne-ar deschide calea să ieșim din strimtoarea de azi, ar mai avea și altă parte bună: ar putea fi adoptată și de naționalitățile aliate cu noi în

scop de a lupta pentru a sili ca regimul maghiar să țină socoteală de toate dreptele noastre petențiuni și la momente date, să putem protesta la fel împotriva siluirilor ce îndurăm. Este o vechie dorință, ca și în privința vieții lor lăuntrice, naționalitățile aliate să aibă o organizare uniformă. N'ar putea fi atunci chestie ardentă la ordinea zilei, pe care pe calea cea mai constituțională, în congregație, fie în ședința ordinară fie în ședința extraordinară, să nu o putem discuta și nimic n'ar putea să ne împedice ca pretutindeni discuțiunilor să dăm aceeași culoare și proiectele de rezoluțiuni ori propunerile Românilor să fie aceleași în toate comitatele unde naționalitățile sunt organizate. I-am frământat atunci pe cei cari nu țin socoteală de noi în adunare pe care nu o pot dizolva și unde vrând nevrând, dar părerile noastre trebuie să le înregistreze în acte oficiale ce eventual vor fi de așternut atât guvernului cât și Dietei, ba de unde ne putem adresa și tronului.

Odinioară comitatele au fost cele mai tari cetăți ale maghiarismului. Pe când nu aveau toate frânele în mână, Ungurii de aici duceau lupta cea mai cu succes. Au refuzat dări și recruți chiar. De ce nu ne-am folosi și noi de toate resursele constituțiunii și de ce n'am inaugura o luptă cât se poate de intensă anume la masa verde, unde-i avem față în față pe deținătorii puterii publice?

Se înțelege, toate acestea fără a renunța la organizarea noastră în partid ca națiune distinctă, căci ori-ce bărbat mare de stat și apărător sincer al libertății popoarelor și al convingerilor politice, nu poate să refuze unui neam dreptul de a se aduna și a se sfătui el singur asupra soartei sale și a hotărî atitudinea ce are de urmat în politică. Vorbim de organizare în cadrul constituțiunii și ținem să accentuăm, că vechiei noastre organizări de partid guvernului a dat lovitură nu întemeiat pe constituție, nici pe vre-o lege, ci pur și simplu în virtutea șovinismului detestabil, contra cărui avem datorie să luptăm totdeauna și pretutindeni, dar mai ales în comitat, unde ne găsim față în față cu adversarii nostri politici. Vom lupta îndeosebi pentru a demonstra la toate prilejurile date, câtă nedreptate ni s'a făcut prin oprirea conferinței naționale și nu vom înceta o zi a pretinde cel puțin la libertatea acțiunilor politice de până la 1894.

Având, în organizarea pornită la comitat, un punct fix, un teren unde fiecare își poate valida trecerea în popor, talentul ce-l are, chipul cum îl știe valora în fața adversarilor politici, curajul de care dă semne și jertfa ce e capabil să aducă, desigur că organizarea aceasta este proprie a da neamului un mănunchiu de bărbați cari cu drept cuvânt se pot intitula fruntașii aleși și autorizați ai națiunii. Pentru-că cine oare le va tăgădăi de pildă capilor tuturor comitatelor că au dreptul de a hotărî ceva în numele obștei românești?... Cine nu va avea încredere în munca și binele ce ar putea să resulte când întruniți la un loc, toți acești capi ar medita asupra celor ce sunt de urmat în viitor pentru asigurarea drepturilor noastre cetățenești și naționale?

Eată de ce amicii ziarului nostru încă în luna Noemvre 1898 au luat hotărîrea unei temeinice organizări în comitatul Aradului, numind o

comisie care zilele acestea a și depus clubului un proiect de organizare. În același timp, în care cu cea mai mare stăruință se va lucra în comitat, amicii nostri se vor pune în legătură și cu Români din celelalte comitate, ca astfel cu o zi mai iute să fie pe toată linia o organizare sănătoasă, prin care să ieșim cu toții din situația actuală grea și echivocă și partidul național să fie restituit în toate ale sale drepturi.

Aurul pentru valătă. În ziua de 27 c. comisia parlamentară însărcinată să păzească aurul Austriei, în urma cererii rou lui guvern, a hotărît, cu 3 voturi contra 2, să dea cele 59 milioane floreni în aur pentru a se regula va uta (în coroane).

Cuvântul Regelui Carol.

Duminecă, la 24 Decemvre n., M. Sa Regele României a primit pe trimișii Senatului, căror a răspuns:

„Domnule Președinte,
„Domnilor Senatori,

Am ascultat cu cea mai viasă mulțumire Adresa Senatului și sunt adănc mișcat de chipul călduros și măgălit, cu care priviți lungul sir de aul și domniei Mele, reamintind vremurile de muncă și de luptă, cari au întocmit Regatul Român pe temelii trainice. Această mare operă se datorează abnegațiunii și patriotismului tuturor; ea însă nu s'ar fi putut săvârși fără înțeleapta prevedere a acestor bărbați neuitați, cari și-au închinat viața redestep-tării și emancipării noastre. Cât pentru silințele Mele, însuflețite de dragostea poporului, ele s'au răzimat în totdeauna pe nemărginita încredere ce am avut în forțele vii ale Națiunii. Mai pre sus de toate însă ne-a ajutat bine-cuvântarea lui Dumnezeu, care ne-a răsturnat și a răsturnat asupra Țării și care, în zilele din urmă încă a întins mâna sa ocrotitoare asupra Nastră, redând sănătatea scumpului Meu strănepot.

Bucuria ce membrii Senatului îmi arată pentru acest fericit eveniment, umple sufletul Meu de o viasă reamintință, căci cu drept cuvânt putem privi pe tronul văstar al Casei Mele ca o chizăție pentru viitorul României.

Da, îi vom învăța a lăbrășița cu dragoste și căldură destinele scumpei noastre Țări, spre a string tot mai tare legăturile ce o unesc cu Dinastia Sa.

Luminatul și patrioticul sprigin ce Senatul promite a-l da Guvernului Meu pentru toate măsurile cerute de împregiurările grele ce străbatem, întărește convingerea Mea, că vom freuși a îndeplini toate îndăbucățiunile de cari Țara are nevoie spre ași urma dezvoltarea și propășirea sa.

Pătrunși de înalta și frumoasa chemare ce Națiunea va încredințat o, nu Mă îndoiesc, Domnilor Senatori, că veți sta a menține această deplină înțelegere între puterile statului, care singură poate da roade bune lucrărilor noastre.

Încă odată vă arăt, căt de mișcată și recunoscătoare este inima Mea de călduroasele cuvinte, cu cari ați amintit trecutului și de bunele urări pentru viitor ce aduceți Reginei, Mie și Familiei Mele.

DIN DELEGAȚIUNI.

Votarea indemnării. — Vorbirea lui Ugron.

În ziua de 27 și 28 c. delegațiunile întrunite la Viena au votat, pentru acoperirea cheltuielilor comune ale Austriei și Ungariei, indemnării pe patru luni. Până atunci se credea că parlamentul austriac va fi în stare să el să lucreze. Deja se scrie că în Dieta din Prava se fac încercări pentru o împiedicare a Cehilor cu Germanii.

Sensatie în delegațiuni a priimii vorbirea 48-istului Ugron, care s'a năpustit asupra triplei alianțe, și zicând că Ungurii nu trag nici un fel dintr'înșă, ci folos ure numai Germaniei. D'aceea ar fi mai bine, ca Austria să nu și lege prea mult soarta de tripla alianță, ci, într-o cât de puțin, să se gândească să se desprindă de Ugron și să se alieze cu Cehii. „Wacht am Rhein“ și la fie-care prilej să a ale că trag spre Germania noastră.

Despre Austria zice că a ajuns la stat foarte nesigur. Cehii trag într-o parte, Germanii într'alta. Mai ales în acesti din urmă au ajuns să zică „Wacht am Rhein“ și la fie-care prilej să a ale că trag spre Germania noastră.

Și-a arătat apoi îndoiala în ce ce privește folosul unei politici colorate despre care a vorbit contele G. Csaky, după cum și-a arătat și nemulțumirea față de felul cum este condusă ostria, p'ângându-se că în armata noastră muna spiritului constituției maghiare este lăsat în seamă.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta. 29 Dec. În cercuri cari se cred bine informate, se vorbește că baronul Bánffy, marele maiestru de Curte, va trebui încurat să-și dea demisia. Foile maghiare spun că din cauza unei mari cuvințe ce a săvârșit față de Curte El a scris adecă în „A hét“, săptămâna trecută, un articol; într'el făcea alușiune la opozițiii kossuthiști (ca Ugron și Bartha), cari a duc la prânzul de Curte, răsându-l ei, ear' despre cei de la Curte scris: „Udvari pereputy“ (lăieții de Curte). Din cauza tot a unei bărănil de felul acesta a trebuit demisioneze și contele Csaky care fusese mare păharnic la Curte.

Se zice, că fostul pandur al țării după ce va fi dat afară de la Curte va intra earăși în Dietă, pentru a face politică. Credem însă, că nu chiar în Ungaria un om ca Băbănu mai poate învia!

În afacerea crimei din Sătmăru mare: Papp Béla, marele proprietar, recunoscut că pe fratele său mai mic el l'arrit, plătiind pentru această păcurărușă 2000 fl. A recunoscut de asemenea că crima a săvârșit-o penru-ca moștenitor să rămână el singur.

Londra, 28 Dec. Marți și Mercuri glezii din tabăra dela Modder River au tras cu un tun asupra Burilor Nașiei însă dacă li a pricinuit vre-o pierdere.

Iscoadele de lângă riul Tugela aflat că pe t'ată vatea și pe înălțimi se Buri mulți. Duadoald, comandantul de valerie a reușit să captureze 300 vite.

Din Chiveley se telegrafează: O tanii Kirkwood și Creefel din cavaleri ușoară au plecat alaltăieri să inspece sentinelele. Nu s'au mai întors însă căii au venit în tabără fără stăpâni.

Tot din tabăra dela Chiveley se telegrafează că la 20 c. Burii au făcut o intr'ă singură zi, poi peste Tugela și dintăiu pod peste fluviu îl stricaseră (glezi).

Paris, 28 Decembrie. Guvernul francez a trimis în Transvaal pe un căpitan din statul major, pentru-ca să petreacă cu atențiune operațiunile de războiu ale Burilor și să facă rapoartă despre cele observate acolo.

Asociațiunea națională aradană.

Luni, în 13/25 l. c. veche „Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român” și a ținut adunarea generală anuală în localul cursinei române din Arad, sub presidenția Preș. Sântiei Sale D-lui episcop diocesan Iosif Goldiș și în prezența unui mare număr de membri atât din Arad, cât și din împrejurime.

Din stăruința de până acum și din vătura vrednică și bărbătească a fruntașilor patriei și conducători ai acestei Asociațiuni s-a vădit, mai ales de astădată, că Asociațiunea aradană, dacă spriginită va fi în plenitudine și cuvenită măsură, va deveni din an în an un așezământ de cea mai mare binefacere și adevărat izvor de cultură și lumină pentru țara noastră din aceste părți și până la granița apuseană a României.

Din Raportul general bine chibzuit și redactat de secretarul biroului, dl Dr. G. Froca din adunarea generală, — scoatem următoarele momente mai însemnate:

Interesul și dragostea publicului român pentru înaintarea Asociațiunii s-au arătat mai ales în Arad și în comitatul Aradului. Din lucrarea internă a direcțiunii Asociațiunii în anul acesta, dovedită prin protocoalele a lor 10 ședințe ținute peste săptămână, — ca un moment însemnat se amintește concertul mare și o bine-reușită petrecere cu joc, aranjate de tinerimea română aradană la indemnul Asociațiunii cu privilegiul instalării Preș. Sântiei Sale D-lui episcop Iosif Goldiș, ceea ce a înălțat foarte mult frumoasele sărbători de instalare.

Al doilea moment mai însemnat în viața Asociațiunii a fost: conferirea de stipendii pentru anul școlar trecut, în sumă de 150 fl. (din cele 200 fl. dăruite Asociațiunii din partea băncii „Victoria”) la patru tineri români, școlari și învățăcei la mătrecă. La acest loc se amintește cu mulțumire, că direcțiunea institutului de credit și economii „Victoria” din Arad și'n acest an a dăruit 200 fl. pentru scopurile Asociațiunii, cum și banca „Sentinela” din Satu-Mare o acție de 50 fl.

Se spune mai departe, că direcțiunea Asociațiunii și-a mutat cuartirul, din economisire, în altă parte a edificiului, dar păstrând și corespunzător cabinetului de lectură și având la dispoziție toate foile românești. — Ca un alt moment mai însemnat se amintește contopirea în sinul Asociațiunii a acestei societăți „Progresul”, împreună cu membrii și cu averea acestei societăți a societății români din Arad.

Din raportul casarului se constată, că averea Asociațiunii este, în bani gata și locați, de 7310 fl. 61 cr.; iar numărul membrilor ordinari: 354 și fondatori: 14.

Biblioteca Asociațiunii asemenea s'a sporit în cursul anului cu mai multe opuri de valoare, dăruite din partea Academiei — române, așa că, azi ea numără: 645 opuri.

Satele Noastre.

Pământul ce locuim este moștenire strămoșească, este țărina care ne copere osâmintele părinților, moșii și strămoșilor noștri, este patria noastră!

„Patria, zice Nicolae Balcescu, „Cântarea României”, e cel dintâiu și cel mai de apoi cuvânt al omului; într'înșă se cuprind toate bucuriile și simțirea ei se naște deodată cu noi și e nemărginită și vecinică ca D-zeu. Patria e aducerea aminte

de zilele copilăriei, coliba părintească cu copaciul cel mare din pragul ușei, desmerdările dragostoase ale mamei noastre, locul unde mai întâiu am iubit și am fost iubiți, cănele care se juca cu noi, sunetul clopotului de la biserică satului, ce ne vestea zilele frumoase de sărbătoare, sbieratul vitelor când se întorceau în murgul serei de la pășune, fumul vetrei ce ne-a încălzit în leagăn înălțându-se în aer, berza de pe streșină ce caută duios pe câmpie, și aerul, care nici-căiri nu e mai dulce.”

Satul sau locul, în care ne-am născut și am crescut, este patria noastră, de care ne leagă suvenirea copilăriei și sentimentul de pietate pentru țărina părinților noștri.

„Nescio qua natale solum dulcedine cunctos

„Ducit et immemores non finit esse sui”: Nu știu cu ce dulceață ne atrage pământul nașterii noastre și nu ne lasă să-l uităm în veci, zice Ovidiu. (I de Ponto Epist. 3).

Dar părinții noștri ni-au lăsat de moștenire nu numai patria străbunilor noștri, ci cu ea împreună limba și naționalitatea, ca și noi să le lășăm moștenire sfântă urmașilor noștri.

Poporul, care vrea să țină la sine, la naționalitatea sa, care voiește a trăi cu individualitatea sa, el ține cu statornicie la limba sa, la moravurile, obiceiurile și tradițiunile străbune. Datinile și obiceiurile strămoșești au fost temelie, pe care s'a răzimat naționalitatea noastră. Ele ne-au scăpat neatinși printre vijeliile veacurilor trecute, pe când alte popoare au perit, li-s'a șters și numele de pe fața pământului.

Datinile și obiceiurile poporului român sunt trăsăturile distinctive ale naționalității sale, monumentele vii ale obștei și stăruinței sale pe acest pământ. De aceea cu drept cuvânt esclamă nemuritorul cronicar Miron Costin:

„Caută te dar acum, cetitoriu, ca într'o oglindă, și te privește de unde ești, ... căci nu numai numele... ci și dintr'altele te vei cunoaște, obiceiurile, firea și graiul, și până astăzi că ești drept Vlah, adevărat Italian și Rămlean.”

Uimit de îndărătnicia, cu care Românul și-a păstrat limba și datinele strămoșești, poetul german Martin Opitz, pe la anul 1621, scria următoarele:

„Nestrămutați sunt Românii în datinile lor, și nici într'un chip nu lasă dintr'însele, și de și nu știu răspunde la toate de ce le țin? totuși de mare mirare este, după ce fură smulși și cu totul desbinați de către împărăția romană, după-ce primară atâtea schimbări prin incursiunile barbarilor și prin asprimea atâtor ostași, cum putură într'un timp de 1560 ani, de când sunt în Dacia, a-și ține în aceeași întregime și a-și păstra limba, cât nici Italia, nici Galia sau Franța, nici Spania nu se apropie de limba strămoșească cea romană așa tare ca aceasta nemăvățată limbă a Românilor.”

Dar ceea ce a contribuit la conservarea și închegarea elementului român în Dacia sunt tocmai vremurile de restriște, când, nevoit să-și caute refugiu din nașterea hordelor barbare, s'a retras în desșul pădurilor și în văile munților, unde isolat

de lumea din afară, a întemeiat acele comunități și sate vechi, în care poporul român trăiește și astăzi cu deprinderile și obiceiurile cu care străbunii săi au trăit o mie de ani înainte.

La sate e vistieria noastră națională; acolo, în casa țeranului, în giurul căminului familiar, se găsesc conservate în originalitatea lor monumentele latinității și continuității poporului român pe pământul Daciei. Și pe cât de isolat și înapoiat în cultură va fi poporul cutărei comune, pe atât datinile și obiceiurile lui sunt mai primitive, dar și mai prețioase dovezi pentru descendența și stăruința noastră dela coloniștii împăratului Traian.

Cultura și civilizațiunea, spre care nisuesc popoarele și statele moderne pe cât de mult promovează dezvoltarea intelectuală și bună starea lor materială, pe atât de prejudicioase devin în ordinea morală pentru caracterul, datinile și obiceiurile naționale ale poporului, mai ales unde poporul nu are organizațiunea sa politică de stat.

A aduna la un loc vistieria națională, a mântui resturile monumentelor străbune de distrugerea timpului și a le reda istoriei, a scăpa moștenirea strămoșească de povoiul civilizațiunii cosmopolite și de primejdia tendențelor manifestate de asimilare etnică: eată lucrarea cea mai importantă și mai nobilă, la care este chemată generațiunea actuală.

Ideia de-a aduna într'o colecție ca într'un magazin bogățiile noastre naționale, a fost sulevată întâia oară de către stimabilul conmembru dl Ioan Moldovan, în adunarea generală a Asociațiunii noastre la 1864. Ideia însă a rămas nediscuțată până acum. Este deci datoria noastră să facem începutul pentru a încerca publicarea unei lucrări de cel mai mare interes național și cultural, *monografia satelor noastre*.

Lucrarea va cuprinde următoarele subiecte:

I.

Istoria comunei.

Numele comunei și obștia sau originea lui. Este nume vechiu românesc, slavon ori maghiar sau maghiarizat? etc. . .

Intemeierea comunei după istorie și după tradițiune.

Întemplierile mai însemnate în comună, din timpurile cele mai vechi până în prezent.

Când s'au întemeiat cele mai vechi așezăminte de cultură, cea mai veche biserică și școala în comună? Dacă biserică este veche și zugrăvită, ce particularități are vechea ei pictură?

Ce fel de monumente vechi se găsesc în comună sau în hotarul ei?

Ce fel de cărți vechi și inscripțiuni sau însemnări bătrânești se găsesc în biserică, pe clopote, pe antimise, pe potir ori pe alte obiecte bisericesti, pe cruce sau în cripte? Ce emblemă sau semne are siglul comunei, și de la care an se găsesc cele mai vechi matricule parohiale?

Se găsesc în comună sau în hotarul ei ruine sau surpături vechi de cetate, de biserică sau de mănăstire, sau loc de cetate, sau vre-un loc care poartă numire de cetate sau cetăție, sau altă numire din care să se înțeleagă, că pe acel loc a fost vre-un așezământ strămoșesc ori s'au petrecut oare cari întemplieri mai însemnate în vremile bătrâne, și ce zic tradițiunile sau spusele bătrânilor despre acestea?

Sunt în hotarul comunei locuri în care s'au găsit mai de demult sau se găsesc și acum felurite lucruri vechi, precum oale,

ulcioare, bănuți vechi, inele, arme și unelte sau podoabe de fer, oțel, aramă sau de alte metaliuri?

Familii și persoanele vestite din comună, cari au avut un rol mai însemnat și s'au câștigat merite prin vitejie în războaie sau prin alte fapte mărețe ce au săvârșit. Numele familiilor române din comună, a preoților, învățătorilor sau dăciilor (cantorilor), a notarilor, primarilor (juzi comunali) din timpurile cele mai vechi până azi.

II.

Geografia comunei.

Impărțirea comunei, numele deosebitelor ei părți și obștia acestor numiri.

Impărțirea hotarului sau a teritoriului comunal; numirile părților de hotar (a dulelelor), a drumurilor vechi, miezuinelor sau semnurilor hotarnice, a șanțurilor bătrânești (troian sau val?) și obștia acestor numiri.

Insemnarea tuturor locurilor cu numirile existente în graiul poporului, precum: câmp, rit (ritul căpitanului în Sâmbăteni), șes, livadă, poiană, luncă, dumbravă, rovină, coastă, deal, colină, măgură, pădure, codru, munte; numirile locurilor unde au fost în vechime ori sunt și acum peștere, ocne sau băi de fer, aramă, argint, aur sau alte metaliuri.

Numirile apelor, precum a rîurilor, văilor, văcelelor, apoi a izvoarelor și fântânilor bătrâne, a apelor minerale și vindecătoare din hotarul comunei.

Cât e de mare hotarul sau extinderea comunei în jugere sau km. □? Cât pământ e arător și cât nearător? Cât e proprietatea Românilor și cât a posesorilor de altă naționalitate?

III.

Proporțiunea comunei.

Poporul român din comună este baștinăș, ori asimilat sau românizat?

Numărul sufletelor și religia populațiunii române.

Sunt locuitori și de altă naționalitate în comună? Câți sunt și de care naționalitate se țin?

Fisiognomia poporului, trăsăturile și colorile feței, statura și structura trupului; e inteligent, frumos, sănătos și robust?

a) Starea culturală a poporului.

Ce fel de așezăminte publice are poporul în comună? Biserică, o școală sau mai multe școli confesionale, institute de economii de binefacere, reuniune de cultură, agricolă sau de industrie?

Câți cărturari țerani sunt în sat; câți copii cari frecventează școala?

În general câți oameni de carte a dat poporul din comună societății, de pildă: preoți, învățători, notari, advocați etc. . . și cine sunt aceia cu numele?

b) Starea sau condițiunile sociale ale poporului.

Deprinderea sau ocupațiunea poporului și traiul lui; plugăria sau lucrarea pământului și produsele economice; pomăritul, vieritul, prăsirea vitelor, oieritul, stupăritul etc.; uneltele economice cele vechi de care se folosește cu numirile lor primitive, adevărat întregă terminologia din viața plugărească și cea ciobănească sau pcurărească a poporului.

Industria sau meșteșugăria. Ce fel de ramuri de industrie sau meșteșerie se cultivă în comună? Este industrie locală, primitivă, ori moderată perfecționată? Câți meseriași și comercianți sunt români? Câți de alt neam? Unde își desface poporul produsele sau articolii sei economici și de industrie?

Locuința sau casa țeranului român; aranjamentul interior sau mobilierul și împodobirea ei după vechiul obicei național; economia casnică a femeii, lucrul manual, torsul, dăpănatul, țesutul etc. . cu toate uneltele casnice și numirile lor, de pildă: furca, războiul, vârtelnițe etc. . fuior, caier, tort pânză etc. . .

*) Cătită în adunarea generală a Asociațiunii Naționale Aradane, în ziua de 25 Dec. n. 1899.

**) Magazin istoric: I pag. 47—48.

Costumul sau portul țeranului și al femeii române. Și-a păstrat portul original din bătrâni, ori l'a părăsit? Imbrăcămintea 'și-o gătește acasă sau o cum-pără?

Bucătăria și nutrețul sau hrana țeranului român. Ce fel de bucate îi sunt obișnuite mai virtuoase? Obiectele, vasele și uneltele întrebuite din bătrâni în bucătărie, la gătit și consumarea bucatelor, precum și acțiunile sau lucrările femeii în ale menajului sau bucătăriei, de pildă: frământarea, asogarea pâneli etc. adevărate noțiuni și terminologia bucătăriei țărănești.

Cari sunt particularitățile limbii populare în privința accentuării și a pronunțării cuvintelor? Cuvintele vechi, rar întrebuite. Numirile lunilor în limbajul popular, precum și terminii relativ la calcularea și înmăntarea timpului (căalendarul popular) și cei din sfera astronomiei populare. Întrebuițarea reboșelor sau răvașelor.

IV.

Datini și obiceiuri naționale și religioase.

Datini și obiceiuri familiare sau casnice înainte și după masă (măncare); la naștere, la nuntă sau căsătorie și la îngropăciune.

Datini și obiceiuri la sărbători, precum la Sân-Nicoară (S.-Nicolae), la Crăciun, la Sân-Vasiu (Anul-Nou), la Bobotează, la Sân-Toder, la Paști, la Sân-Georgiu, sărbătoarea Armîndeniei, ziua Crucii, și alte zile de peste an, care au vre-o însemnătate după credințele poporului.

Credințe deșerte (superstiții); Zinele, ursitoarele, ielele, strigoii etc. . . Marți-seara, Vinerea pentru femei, ginerea Jouilor după Paști, ca să nu bată grindina semănăturile; descântecile, farmecile și vrăjiturile etc.

V.

Literatura populară.

Musica și jocurile naționale, în comună. Legendele, basmele, colindele baladele sau cântecele bătrânești și haiducești, doina, bocetele sau vaețele, orașile, proverbele, cimitirurile etc.

Precum se poate observa, din acest prospect, lucrarea va interesa pe istoric, etnolog, filolog și folklorist deopotrivă. Ea va reclama concursul și spriginul spiritual și material al tuturor forțelor inteligente, capabile de muncă și de jertfă. Dar și cadrul sau cuprinsul este contemplat

de astfel, ca toți cărturarii noștri, de jos până sus, să se simtă angajați la ea. Lucrarea se va publica sub auspiciile Asociației de un comitet de redactare, în fascicule pentru fiecare comună oșebit, ori pentru mai multe la o dată, după extinderea materialului; fotografiile de tipuri și costume țărănești, după puțină din fiecare comună. Lucrarea va cuprinde în primul plan satele de la margine în spre șesul Tisei. Pentru atingerea scopului Asociației noastre se va pune în legătură cu Asociația transilvană și cu alte societăți și centre culturale din patrie. Domnilor! să ne apucăm cu o ară mai înainte a aduna materialul, trebuincios la marea clădire națională! *Să rescumpărăm vremea, că zilele rele sunt!*

V. Mangra.

Adunarea generală a Asociației Aradane a primit cu nesfârșite aplauze și 'n unanimitate planul minumat arătat de dl Mangra și cu ducerea lui la îndeplinire s'a însărcinat Direcțiunea Asociației.

Dragostea chemării noastre.

Marele nostru poet, Alexandru Vlahuță, în șirul multelor și frumoaselor sale scrieri, vorbește într'un loc de vestitul Dr. Rareș, arătându-i drept pildă al dragostei de chemarea sa.

Drul Rareș iubia cu desintere-sare poporul, din sinul căruia a ieșit. Născut din părinți cu totul sërman, plecaseră de-acasă urmăriți de-un singur gând, „să învețe bine ca s'ajungă și el ceva“.

Și pentru-ce voia s'ajungă ceva?

Sërmanii părinți! la ei îl ducea dorul, ca să-i poată scăpa din robia nevoilor.

Când ajunse om mare și doctor renumit, nu se umfla în pene, nu cerea sume îngrozitoare, ca oamenii să-l ocolească cale de nouă poste, ei cu blândețe și cu bunătate rară, ba, une-ori pentru nimic, alerga la patul bolnavilor, își pune toată is-

cusința și nu era sănătos până nu ajuta pe cel căzut în boală.

Prin buna lui învățatură, „fie-care gospodar — zice Dl Vlahuță — avea două odăi mari, podite pe jos, despărțite printr'o sală, care servia iarna de bucătărie. Pe paturi erau așternute scoarțe de lână. La ferestri perdele de pânză vărgată cu arniciu. *Mar la fie-care sătean era un răsboiu, unde nevasta sau fata țes-a îmbrăcămîntea casei și a familiei.* Rareș, după-ce-și vedea bolnavul, inspecta rufăria, farfuriile, paharele, prosopul, ligheanul de spălat“.

Așa lucra Rareș cu cei bolnavi, și'n acest chip știa să-i ferească pe cei sănătoși de rele și de boale.

Un bine trage după sine alt bine.

Vestitul doctor, în marea de dragoste pentru a face bine oamenilor săi, îi sfătuia să umble curați, să-și cruțe banii, și să nu îmbogățească pe străini, căci răsboiul pentru aceea l-a făcut cine l-a făcut, ca Român-cele să binevoiască a lucra cu el, și a arăta hărnicia în industria națională...

Căștigându-și el avere înseamnă, a înființat pe spesele sale o școală, care era — cum zice earăși Dl Vlahuță — „o mică fermă, din care băieții ieșeau, după cinci ani de învățatură mai mult practică, cu toate cunoștințele trebuitoare unui bun gospodar“.

Și muncind așa, anii treceau, și lumea știindu-l om așezat, bun, cu nume mare, iubit de toți din aproape, ca și de departe, — se minuna, că pentru-ce n'are gânduri de însurătoare?

În răspunsul ce ni-l dă, vorbind în numele Drului Rareș, Dl Vlahuță ni-l arată cu totul absorbit de chemarea sa. — *Eu cum îl reproduce poetul:*

„Vezi, — îmi spunea între altele — te mirai de ce nu m'am însurat. Ce femeie ar fi venit aici să muncească alături cu mine, să meargă din casă 'n casă, să stea de vorbă cu toți, să vadă oalele 'n carii își ferb mâncarea și scutițele 'n care 'și înfașă copiii, să stea la căpătâiul bolnavilor, să cante și să lecuiască toate rănilor trupesti și sufletești de care suferiau bieții oameni!“

E și aceasta o lucrare grea, pentru care ți-se cere multă putere și multă răbdare.

Și când poporul în legendă Curții de Argeș spune, că mesterul Manole a trebuit să-și îngroape nevastă și copil în zidurile minunatei clădiri ca s'o poată isprăvi, cu aceasta ne-arată că o operă mare cere jertfe mari și ca s'o poți sfârși, trebuie să ți calci pe inimă, să te lapezi de toate slăbiciunile tale omenești, să te desfăci de tot ce e pământesc, să devii zeu...

Înțeleptul doctor, în aceste ține cuvinte ne însuflețește atât de mult, încât înțelegem perfect de bine în ce se ascunde frumuseța, măreția dragostea omului pentru chemarea sa.

S'a însurat doctorul nostru, vorba, dar femeie străină, doamnă mare n'a adus la casa lui. S'a însurat c'o fată din satul său.

Aceasta, fără 'ndoială, va lucra la răsboiu, îl va însoți prin tîndeni în munca lui, îl va iubi atât mai mult și mai sincer, cu inima și sufletul lui a fost lipit viața oamenilor din satul ei!

Dar, ce învățatură putem scoate din viața marelui nostru scriitor? O întrebăm învățatură!

1) Că omul născut din părinți răci încă-i în stare a-și agonisi învățatură aleasă, spre folosul lui și neamului;

2) Că numai acela e cu adevărat învățat, care-și iubeste tot sufletul chemarea, ce și-a ales în lume;

3) Că pentru a ne alege o mare, trebuie să simțim atragerea vre-o slujbă, ori la breazda strășească, la plugărie; de unde pentru a pute fi folositorii, părinți și frații noștri n'au voie să străineze pentru tot bunul lumii!

Drept încheiere amintesc că am avut și eu fericirea să cum în orașelul meu natal, un bun harnic doctor, pe Dl Aurel Halici.

În privința interesului ce-l are și-a dragostei în care își implică chemarea, în multe se poate asemăna cu Drul Rareș. Durere însă, că unele sale intențiuni sunt uneori înțelese... altcum fericită și blăntăventată ar fi draga mea Lipova.

Peste tot, pilda oamenilor tăi chemării lor, avem s'o

FOIȚA „TRIBUNEI POPORULUI.“

CANTEC.

M'am adâncit în ochii tăi
Mai negri ca păcatul
Și mers-a veste la părinți
Și veste-i cât e satul.

Și mă-ta, dragă, te-a oprit
Să nu vii la fântână;
La spune, are mă-ta Dumnezeu
Nu-i maica-ta păgână?

Ea nu te lasă în șezători
La horă nu te lasă —
De-ași ști că cine m'a păzit
I-ași pune foc în casă.

Se teme, vezi, măicuța ta,
Își teme pușorul
Și dacă se clătește-o frunză,
Te 'nceie cu zăvorul.

Vezi, dragă, cum e maica ta
Și cât la mine ține,
Și vezi și ura ce o duc
Cu lumea pentru tine.

Dar zică lumea ce va zice
Și crepe de mînie,
Că ce folos când eu ți-s drag
Și dragă-mi ești tu mie?

Ear mă-ta poate să te 'nchidă
C'o sută de zăvoare —
Fura-te-oiu dela maică-ta
La răsărit de soare!

Iosif Stamca.

CUGETĂRI

de

Nathalia V. Eshtruth.

Pasiunilor revoltă inimile precum fur-tunile revoltă marea.

Iubirea infrumșetează realitatea și realizează frumosul.

Nu spune copilului tău cât de mult îl iubesti, spune-i mai bine cât de mult ți-ai iubit tu părinții.

Neîncrederea e o armură grea, care mai mult împiedică decât scutește.

Dă-i unui om o speranță în a cărei realizare el își vede fericirea și ai făcut pentru el cât și religioana.

Corpul și spiritul sunt neînterupt în creștere, dar sunt rari zilele în care sufletul e în floarea — iubirea e una din aceste zile.

Diamantul se freacă de multe petri — dar să cioplește numai frecându-se de diamant,

Pagini din istoria României.

Luptele Românilor

de

G. COȘBUC.

1876—1878.

IV.

Cucerirea Rahovei.

III.

Alături cu riul Vidului, care trece pe lângă Plevna, alte două riuri mari oug

prin partea locului de acolo și se văd în Dunăre. Acestea sunt mai spre Iskerul și Ogostul. Între aceste două câmpia e dreaptă și pustie deasă, cu cât s'apropie de Dunăre, câmpia înalță; în urmă încep coluciile, apoi dealurile care se țin în urmă lanț până la Dunăre. Cât ține câmpia, tot locul era vremea asta acoperit de oștiri călărești Ruși cu Români în amestec. Între Isker răsăria de mult călărești, ea luptele de la Dubnic și Teliș ei se temeinic pe întinderile câmpiei. Între Isker și Ogost răsăria întâu roșiorii noi, după bătaia ce-au dat-o Turcilor la s'au întins pe câmpia de-a latul și pe câmpia sub poalele dealurilor dela Dunăre.

Dar doalurile erau stăpânite de turcie de păgân, ascuns în redute și în șanțuri, prin satele cari stau deasupra de picioarele dealurilor. Ear aceste erau apărarea cetății Rahova: din dealuri pe malul Dunării, sta în cetate întărită cu trei rânduri de ziduri și cu redute pe creștele dealului.

Al noștri, prin cercetași și isker au aflat că Turcii în Rahova s'au vădit dar că nici gând n'au să plece spre

cu tot dinadinsul și noi — doctorii suflați. — Dacă boalele trupesti ruinează, cu atât mai ales cele suflați, pentru că Sfta Scriptură ne învață: „Nu ve temeți de cei ce ucid trupul vostru; ci mai vărtos ve temeți de cel ce aruncă și trupul și sufletul vostru în Gheena.”

Implinind cu scumpătate datorințele preoțești la săvârșirea sfințelor slujbe, la viața de toate zilele a credincioșilor noștri, dăm dovezi, că avem în suflet dragoste de preoție, rugăciunea buzelor noastre este rugăciunea inimilor noastre, — crucea ni-e toiag și altarul casei, și pașii vieții noastre nu alunecă în negura păcatelor, ci umblă în lumina învățăturilor lui Christos.

Covârșinț, 7 Dec. 1899.

Preot Al. Muntean al lui Vasile.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român.

Nr. 1028—1899.

APEL.

În preseara ultimei aniversări mai mulți Domni din Sibiu au publicat în ziarele noastre un călduros apel pentru rescumpărarea felicitărilor de Anul-nou, în care s'a zis între altele: „Ar fi un lucru deopotrivă binevenit pentru toate straturile societății noastre, dacă obiceiul felicitărilor de Anul-nou s'ar pute reforma astfel, ca pe lângă menținerea părților sale bune și plăcute să se evite inconvenientele lui.

În urmărirea acestui scop s'a făcut propunerea: de a pune obiceiul felicitărilor de Anul-nou în serviciul culturii noastre, prin rescumpărarea lor în favorul „Casei naționale”, și anume astfel, ca toți aceia cari vor dona cheltuielile avute în trecut cu felicitările de Anul-nou, pentru scopul arătat, să primească în ziua aniversării o consemnare completă a persoanelor cari au adoptat acest procedeu.

„Prin aceasta—zice apelul—s'au menținut părțile frumoase și plăcute ale felicitărilor: ne reamintim prietenii noștri, și ei își aduc aminte de noi, gândurile și simțimintele noastre se întâlnesc la sărbătoarea aniversării”; de altă parte suntem scutiți de o mare pierdere de timp, și mai ales de eventualitatea — altcum greu evitabilă, — de a uita câte un prieten bun și de a trece în ochii lui ca oameni lipsiți de atențiunea cuvenită.

Deși acest apel a fost publicat numai cu 3—4 zile înainte de Anul-nou, a găsit totuși un viu răsădit în sinul publicului nostru, și a avut de rezultat 62 rescumpărări în suma Coroane 267.60 în favorul „Casei naționale”, precum și încă un număr mare de donațiuni pentru alte scopuri filantropice.

În vederea acestei aplicări a publicului, de a și rescumpăra felicitările de Anul nou, subsemnatul comitet central s'a văzut îndemnat a lua însuși inițiativa pentru a pune obiectul felicitărilor în serviciul scopurilor culturale urmărite de Asociațiune, și adresează prin aceasta un călduros apel către publicul român, rugându-l să adopte în număr cât mai mare rescumpărările propuse, și să doneze sumele de rescumpărare Asociațiunii noastre pentru alimentarea fondului „Casei naționale”.

Lista rescumpărărilor se va publica în ziare și în o mică publicațiune festivă, care pe ziua Anului-nou se va trimite la adresa tuturor aceluia, cari își vor rescumpăra felicitările.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 7 Decembrie 1899

Dr. Ilarion Pușcariu m. p.,
președinte.

Dr. Ilie Beu m. p.,
secretar II.

Dela sate.

Fundațiile școlare.

În mica comună a noastră sunt vre-o 8 $\frac{1}{2}$ jugere date „pentru fundația școlii”; pământ pe deal, slab. Merirea astor fal de pământuri toți o știm; notarul cercual din Căpruța însă, verosimil cu scop ca să-și facă merite, și nesuccesându-i să o deie (fundația) în arândă, fiind slab pământul, vine acum la sărbătoarea s-tului Nicolae cu propunerea — la ordinațiunea comisiunii comitatense, provocându-se la o instrucțiune ministerială, în ședința reprezentanței comunale, ca fundațiunea școlii să se vândă de tot. Vestea aceasta ne-a surprins pe toți, mai ales pentru faptul, că în comuna aceasta până acuma — har Domnului — școală confesională există, deși de vre-o 3 ani mult își bate capul notarul ca să nimicească școala noastră și să o prefacă de stat, ear la încasarea speșelor culturale nu numai că nu ne dă mână de ajutor, ci încă ne împedecă. Este un lucru firesc, că noi propunerea n'am primit-o, căci cine

este în drept a scoate la vânzare ceva, dacă nu stăpânul și deci și în cazul acesta comuna este îndreptățită a-și vinde averea sa, adevăratul, care, se înțelege, că nu face aceasta și din cauza, că o folosește (fundația) de pășunat, că spre altceva nici nu e bună, și earăși, pentru că susținerea școlii earăși el o efectuează din speșele sale proprii, fără-ca să ajute altcineva. Ni-a spus, că protocolul luat îl va nimici comisiunea comitatensă și earăși va face întrebare la comună și respective va escrie licitație, dar' comuna toată se învoeste — în cazul acesta, — a o cumpăra pe seama bisericii, dacă va cere trebuința, ear' pe seama comunei politice nu o vom cumpăra de fel, știind noi, ce se alege cu „fundațiunile școlilor”, că adevărat le întrebuițează spre alte scopuri și nu pentru școlile noastre confesionale. Monoroștia, la 7/19 Decembrie 1899. Teodor Drețin, preot-inv.

DIN PUBLIC

Apel

către toți foștii elevi ai Domnului învățător pensionat Mihai Chicin.

Una dintre cele mai frumoase virtuți creștinești este recunoștința față de binefăcători. Și eară una dintre cele mai mari și mai frumoase mângăeri este negreșit recunoștința față cu binefacerile făcute.

Și ce binefacere mai mare poate să fie decât aceea, ce un învățător conștiu de chemarea și datorințele sale împărățește școlilor sei. Apoi poate fi mângăere mai mare pentru un învățător ca atunci, când își vede cu ochii rodul îmbelsugat al ostenețelor sale și când aceia pe cari i-a împărățit cu acest fruct sunt și recunoșcători.

La aceasta frumoasă mângăere a ajuns astăzi veteranul nostru învățător Mihai Chicin. Domnia-Sa cu bucurie poate constata, că munca sa obositoare a și adus fructul dorit. Aproape toți cărturarii de azi ai acestei comune bisericăști sunt foștii sei elevi, — și aproape toți foștii sei elevi sunt cărturari buni și oameni deștepti. — Și mai presus de toate vede stima, iubirea și recunoștința elevilor sei.

Subscrișiți, conduși de multa stimă, iubire și recunoștință ce datorim iubitului nostru învățător,—pentru-ca să-i potmțăm bucuria și mângăierea la bătrânețe ne-am întrunit într-o conferință restrinsă și am decis, ca acum când a intrat în binemerita-

ta-i pensiune, să-i prezentăm un cadou frumos ca semn de suvenir, stimă și recunoștință dela elevii sei.

Îndreptăm deci acest apel către toți foștii elevi ai domnului învățător Mihai Chicin, cu rugarea ca fie-care, de după puțințele sale să contribuie la cumpărarea acestui cadou—fie cu sume chiar și mai neînsemnate, ca să se poată dovedi că toți elevii sei poartă în sinul lor recunoștința față de învățătorul lor iubit și mulțămiiță pentru binefacerile primite.

Timpul prezentării acestui cadou se va aduce la cunoștința tuturor contribuitorilor, pentru a putea lua parte cât mai mulți.

Nădlac, la 2/14 Decembrie, 1899.

Teodor Dragan, Mitru Lazar, Gligoriu Vidican, Constantin Țirian, Ioan Cămpian.

Felurimi.

Animal care nu se poate ucide. — Zoologii englezi Davendish și Dobson spun că în Patagonia, în ținuturile de la Santa-Cruz, trăește un soi de animal care nu poate fi ucis cu nici o armă. Acest animal e de înfățișare, urt și cu coama aspră; ziua se ascunde în vizuini ori în pământ și numai noaptea ese din ascunzătoare. Locuitorii indigenți spun că nici glonțul nu-l poate ucide, lucru despre care s'au convins și zoologii numiți mai sus.

Exploratorul Lista Ramon spune că a tras într'un animal de acestea, dar glonțul nu l-a putut gătrunde prin piele-

Se crede că animalul e rămășiță din specia megatheriumilor, stinsă de mult deja.

Din Munții-Apuseni.

Intimpinări, la cele scrise de dl protopop Furdul din Cămpeni, primim d'odată trei: două dela preoți și una dela dl R. Pațiga. Toți îl învinuiesc pe dl prota. Eată între altele, ce scrie dl Pațiga:

Preuteasa lui M. Contes din Cămpeni mi-a fost soră. M'am dus la înmormântarea aceea, însă înainte de a se începe slujba

și că de-o cam-dată nu sint mai mulți de șase miș, și că se pot aduna în scurtă vreme de prin orășelele vecine încă pe atâția.

Trebuiau deci isbiți cu iuțime, până ce n'apucă să se adune.

Apărările cele mai din margine, spre Răsărit, ale Rahovei erau cam la vre-o cinc spre-zece kilometri: două redute, una de-asupra satului Vadin, ear alta chiar în rpa Dunării la Ostrov.

A treia zi după Sfinta Parascheva, oștirea noastră s'a pornit spre Vadin. Maiorul Iene cu compania lui de dorobanți din București mergea în fruntea tuturor, el avea să dea năvală asupra redutei.

Călărașii din Gorj o apucară iute și cu strg. Înaintea dorobanților, și intrară în sat. Dar când i-au văzut Turcii din redută, au început să împuste. Maiorul atunci, apropiat de redută, își așeză la mijloc dorobanții, la dreapta pe călărașii din Suceava, la stânga pe cei din Argeș, ca să și-i poată revărșa pe de lături și să prindă pe Turci. Ear pe călărașii din Gorj i-a trimes pe drumul Istrovului, ca să fie pe acolo, dacă s'ar întăpia să fugă Turcii din Vadin spre Dunăre.

Vre-o sută dorobanți răslețiră spre redută și începură să se gălcevească din plumbi cu Turcii. În vremea aceasta sosiră și cele două tunuri ale noastre și-și căutară loc, de unde să bată.

Era cam pe la amiază. Turcii din redută împuşcau slab, și abea să vedea câte va fesuri pe parapet. Dar când a bubuit tunul nostru, umplând valea de urlat par'că s'ar fi deșteptat Turcii din somn; parapetul redutei s'a umplut dintr'odată de Turci, și de după toate ridicăturile de de pământ răsăriră fesuri roșii. Puștile lor încep acum să trosnească iute și cu manie și culcă pe vre-o câțiva dorobanți loviți de gloanțe, se rostogolesc pe colnic și se prăbușesc în vale. Atunci tunul românesc a bubuit a treia oară, peste capetele dorobanților, și de-odată cu bubuitul s'a înălțat o flacără de foc din redută. Așa de bine au ochii ai noștri, în cât tunul a isbit în magazina cu iarbă de pușcă. Scănduri și pietri și bucăți de fier umplură aerul, obuzul scormonind zidurile redutei, asvirle în aer pământul cu oameni de pe el, și o mulțime de Turci săriră în văzduhi căzând afară din redută prin șanțuri și până pe aproape de dorobanții cari se urcă cu baioneta pe pușcă.

Turcii îngroziți de moartea năpraznică ce-i ajunsesc și văzând pe dorobanți sub ziduri, aruncară puștile și-o luară la fugă pe de esialaltă parte a dealului spre Dunăre, ca să fugă la reduta de la Ostrov. Dar nu-și potriviră nici vremea nici locul fugirii, căci în vale, pe malul Dunării îi așteptau Gorjenii. Erau nește îndrăciți de Gorjenii călărașii aceștia, toți jurași să ducă acasă măcar câte cin-i fesuri turcești fie-care. Gorjenii năvălesc în drumul fugarilor și trag cu carabinile de fac sfrăit pământului. Nici Turcii nu se lasă vărându-se opriți în cale o parte din ei se răspundesc în lături și adăpostindu-se după pietri și anini ochesc în călărași, ear alții năvălesc cu baioneta spre ai noștri. Împedecându-se de o rădăcină, calul locotenentului Cătănescu cade în genunchi, un Turc s'asvirle și-și implintă baioneta în locotenent. Căderea oficerului aprinde mania și îndârjirea în călărași, dar aprinde și îndrăzneala Turcilor mai ales c' Bașibuzucii din reduta Ostrovului veneau în fugă bună să le ajute, ear pe de laturi s'adunau alți Turci de prin

felurile pichetă turcești de pe lângă Dunăre.

Sosiră însă în vremea aceasta și călărașii din Suceava și din Argeș. Un ceas întreg s'au svircotit acolo călărașii căci Turcii s'ascundeau pe sub rpile malului și prin surpăturile delualui, ear călărașii nu puteau să-i urmărească.

Unii dintre Turci se îngărădiră într'o casă, care sluja de pichet, și s'apărau dintr'însa cu multă înverșunare. Călărașii trebuiră să descălece; pedestrii și trăgând cu carabinile au încunjurat casa și-au ucis pe toți Turcii.

În urmă i-au rășbit pe Turci și i-au luat la goană cât e de lung drumul până la Ostrov, pe unii ucizându-i, pe alții prinzându-i și curățind drumul până în Ostrov, și dela Ostrov și mai încolo, căci se împărățiară Turcii fără de urmă.

În vremea asta dorobanții intraseră în redută și prinseră pe Turci care n'avură vreme să fugă. Apoi au implântat steag românesc pe redută.

Împuşcăturile dela Vidin s'au auzit peste Dunăre. Românii din satele mărginașe s'au adunat pe mal și-au putut urmări e

mi-s'a spus că la biserică nu avem ce căuta, pentru-că Furdul nu dă cheile. M'am dus atunci la dl prota, însă cu bruscheță a declarat că nu va da cheia bisericii și nici odăjdile; — el a dus cheile bisericii cu sine și s'a dus la Abrud.

Am recurs la parochul unit din Câmpeni ca să ne deie cele trebuincioase la înmormântare, și numai cu acele prapore unite și icoane s'a putut înmormânta fiica protopopului Ioan Patîția, întemeietorul școlilor și stâlpul ortodoxiei în Munții-apusenii.

In preajma procesului Memorandumul mi-a făcut acest necaz.

*

Primum apoi și următoarele:

In prețuita foaie „Tribuna Poporului” Nr. 233 din 5/17 Dec. a. c., am cetit un răspuns dat la mai mulți articoli apăruti sub numele „ortodoxul”, și „moțul” din partea dlui R. Furdul, protopop în Câmpeni.

Doare-ce în acest răspuns zice: Și „când fac aceasta declar cu toată tăria că toate de câte mă grăiesc de rău despre cele întemplate în parochia Câmpeni: certuri, încălcări de legi, procederea cu preotul Contes, cu înmormântarea soției lui, cu întregirea parochiei a doua etc. etc...” sunt neadeverate, în cât privește persoana „mea și a.”

Subscrisul ca preot interesat în cele tăgăduite de dl protopop, declar, că mare neadever grăiește; cum poate un astfel de om propovădui cuvântul Domnului, când cele scrise de corespondenții d-voastre în cauza mea sunt *adeverate*?

Aceasta am aflat de bine a o da publicității, spre a nu fi indus marele public în eroare, că doară dl protopop ar grăi adeverul.

Cu deosebită stimă

Mihail Contes,
preot gr-or.

PARTEA ECONOMICĂ

Plugăritul și măestrile.

Aceste două deprinderi în vremea din urmă atât s'au apropiat de olaltă, încât putem zice că sunt în cea mai strânsă legătură. Una fără alta nici n'ar putea exista.

IV.

Când a auzit Domnitorul nostru, cât de bine s'au purtat dorobanții, i-a venit inima la loc. Și el cu toată încrederea în bărbăția Românilor purta puținică grijă de isbândă la Rahova.

Dar acum văzând purtarea dorobanților, a dat poruncă oștirii să plece fără zăbavă asupra cetății.

Rahova e tocmai în fața Bechetului, iar la Bechet stă tea puțină oaste de dorobanți, cu tunuri, ca să păzească Dunărea. Acestora li-se dă poruncă, să stea gata și, în ziua când pedestrima noastră va bate Rahova, ei să dea cu tunurile de peste Dunăre în cetate, ca să zăpăcească pe Turci.

Din aceasta urmează, că și oame-nii cari se deprind cu ele, vrând nevrând au lipsă unii de alții, sunt siliți să trăiască în legături strînse, să poarte prietenie bună și să fie la olaltă ca frații.

Socotind bine, vom afla, că din câștigul plugarului, dacă nu jumătate, dar' mai puțin a treia parte din el trece în buzunarul măiestrului, pentru-că plugarul, tot de ce are lipsă în casă (hame, pânzături, mobile ș. a.), precum și în economie (pluguri, trăsuri ș. a.), trebuie să le cumpere dela măiestri, căci a ajuns acelea zile, ca să nu mai lucre nimic la el în familie, pe seama casei, el tot să cumpere pe bani gata.

Tot asemenea și măiestrii, dacă n'ar fi plugarul — partea cea mai mare dintre ei n'ar avea ce face cu negoțul lor, cu lucrurile scoase spre vânzare, el ar trebui ori să le țină cu anii, ori să părăsească acel fel de măiestrie și să se deprindă cu altceva.

Acestea le-am zis, pentru-că în timpul din urmă tot mai tare ese la iveală neînțelegerea dintre măiestri și plugari.

Măiestrii — cei mai mulți — cu dispreț îl primesc pe plugari și nici că-l iau în socoteală... Cum? doar' el (măiestrul) e domn și învățat (?), ear' plugariul e un paurel prost... cu care nu merită să stăi de vorbă.

La rîndul său plugariul — mai avînd încă din vremea veche rămasă moștenire puțin dispreț față de măiestrii — îi aruncă vorbe grele, uitându-se la măiestru cam cu coada ochiului și dându-i feurite nume... Va să zică și dintr'o parte și dintr'alta se urîsc împrumutat.

Și de ce acestea toate!!

Oare nu sunt avisați unul la ajutorul altuia? Și dacă da, pentru-ce să nu trăiască la olaltă în dragoste frățască? Pentru-ce să nu fie toți una? Oare nu știu ei, că dacă trăiește rău, alții trag binele din aceasta, până când, dacă s'ar avea bine, măiestrii și plugariul român ar forma o societate puternică, și dacă ar fi toți cumpetați și harnici — ar mai fi și avuți, așa că ar țină piept cu ori-cari societăți străine de felul lor.

Să luăm ca pildă pe măiestrii și țeranii germani, cari prin înțelegere frățască au ajuns până acolo, încât cu greu îi mai poate ajunge altă națiune.

Țeranul sau plugariul german numai

1) Paur, dela vorba nemțească: Bauer (rom. plugar sau țeran).

Astfel Rahova avea să fie bătută din două părți.

Era însă o primejdie: Turcii din Vidin, care n'au avut nevoie până-acum să se miște, puteau să s'adune în ziua răului la Rahova.

Trebuiau împiedecați prin oaste călăreață, care să îi hărțuiască și să le închidă drumurile. Aceasta era pricina pentru care Domnitorul a trimis dela Plevna amîndouă regimentele de roșiori, ca să ia în stăpînire drumurile dela Rahova spre Vidin.

Cu venirea roșiorilor ni-s'a întemplant o neplăcere. Rușii s'au găsit și ei gata să trimită un regiment de călăreți la Rahova. Și nu era nevoie. Și nu ni-a plăcut, că s'au amestecat și ei într'asta. Am fi voit să cucerim Rahova numai cu Românii și isbînda să fie numai a noastră. Rușii simți au aceasta, și tocmai de-aceea se îndesau la cetate: ca să nu ne lase numai nouă lauda întregă.

Pe mine mă bate gîndul, că Rușii își făceau socoteală așa: dacă nu vor isbîndi Românii, rușinea va fi numai a Românilor, căci noi Rușii am fost prea puțin în luptă; dacă vor isbîndi, cinstea va fi și a noastră, că și noi am fost pe acolo. A spus cineva în glumă, și poate n'a spus rău, că Rușii nici n'au trimis pedestrima, de vreme-ce

atunci cumpără cele de lipsă dela măiestrii străini, dacă n'are de ai săi, ceea-ce e lucru de tot rar, căci pretutindenea măiestrii în majoritate sunt Nemți. Ei, la rîndul lor, când vîd în țerg pe plugariul neamț, apoi de colo îl agrăiesc în limba lor nemțească și nu se rușinează ca și unii dintre ai noștri.

Ce lucru frumos și de treabă ar fi, când măiestrii și plugari români s'ar ajuta împrumutat. S'ar sprigini unii pe alții și astfel ar înainta văzînd cu ochii. Ar ridica neamul românesc alături cu alte neamuri civilizate.

Plugariul român într'adins să caute să cumpere dela măiestrii români toate lucrurile de lipsă, ca astfel banii câștigați de Români, ear la neamul său să rămîie.

Măiestrii români, când primesc învățacei, apoi mai întâiu să primească băeți de Români și să fie cătră ei cu iubire adevărat părintească, căci numai în forma aceasta se poate delătura ura care o are plugariul român față de măiestri și de măiestrii. E adevărat, că așa i firea Românului, că nu-i place măiestria. Bagseama e adevărată zicala, că: Românul e născut pentru a fi Domn și soldat. Căci soldat falos și viteaz ca Românul nu se mai află. De vechuri nu s'a întemplant vre'un războiu, în care soldatul român să fi fost bătut. Ear domn ca Românul, harnic și conștiințios, rar află.

„Tot de domnie se ține și plugăritul” — așa zice plugariul, — dar noi mai adaugăm, că da, însă numai atunci, dacă plugariul lucrează în brezda sa, în moșia rămasă din moși-strămoși, ori câștigă de el; dacă e deștept și cu cumpenala bună; dacă are cunoștințe despre neamul său, precum și alte cunoștințe de lipsă, despre cari... nu e ai-i locul să vorbim... și, în urmă: dacă nu se îngroapă în datorii cari duc pe om la rușine...

Cu toate acestea, Românul fiind deștept și harnic la toate, tot așa și la măiestrie, care cu drept cuvînt se poate numi: *plug de aur*, căci măiestrii — numai dacă sunt oameni de treabă și harnici, apoi pe cale ușoară câștigă foarte mulți bani. Nu înzădar au numit oamenii măiestria și neguțătoria: „isvor de aur”.

P. Vancu.

Expozițiile economice din Sibiu.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiuului” ne trimite un lung raport ce a fost presin-

tat și luat la cunoștință în ședința comitetului central de a 5 Decembrie n. despre cele două expoziții economice, cari au fost arangiate la Sibiu în luna Octomvrie an curent. Din această dare de seamă extragem următoarele:

Expoziția de vite, ținută la 26 Octomvrie n. a. c. fost a zecea de acest fel arangiată de Reuniune. Au expus 56 proprietari total 168 vite. Reprezentate la expoziție fost puține comune, aceasta probabil și din cauza, că expoziția a trebuit să se țină o zi înainte de terminul din progrm, deoarece reprezentantul guvernului, dl inspecteur Lickel, declarase, că la ziua fixată în program nu va putea lua parte la expoziție. Să zică, o expoziție întregă a trebuit să acomodeze după un om, și nu un om după o expoziție!..

Dl Alexandru Lebu, proprietar în Sibiu și membru pe viață al Reuniunii, dăruit Reuniunii premiile, ce le-a dobîndit la expoziție, în preț de 40 fl., cu scopul a-se pune temeiul unui *fond de primă pentru expozițiile de vite*.

Expoziția de poame ținută în zilele de la 22-29 Octomvrie a. c. a fost a treia între expozițiile arangiate de Reuniune de felul acesta. La bana ei reușită au contribuit în măsură foarte mare și doamna și domnișoarele române din Sibiu, cari bunăvoință și cu străduință rară au ostentat în decurs de săptămîni, din zori de ziuă seara tîrziu, atât la arangiametul expoziției, cât și la casa, la conducerea oasărilor și la bufetul înființat de dinsele.

Expoziția de poame a avut cu toată 304 exponanți, între acestia unul a fost din comitatul Făgăraș, vre-o 6 din comitatul Albeii-inferioare, 3 din al Hunedoarei și din Munții-apusenii. Ceilalți toți din comitatul Sibiuului. S'a distins cu deosebire comitatul Seliște, de unde au expus 103 proprietari apoi comuna Cacova, Aciliu, Reșinari.

Expoziția a fost cercetată de sute de persoane în fie-care zi. Numărul total al vizitatorilor în cele 8 zile a fost de 30.000.

Ear în urma apelului adresat de comitet cătră 50 direcțiuni școlare, expoziția Reuniunii a fost cercetată mai multe de-a rîndul și de un mare număr de rime școlare, atât de la feluritele comitate din Sibiu, cât și din unele comune din cinate.

pedestrima fuge cu anevoc, și-o ajung în dată vrășmașii; au trimis călăreți căci dacă s'ar fi întemplant să fugă oștirile dela Rahova, atunci Rușii să poată fugi mai cu temeiul.

Înainte de-a povesti cum au alungat Românii pe Turci din cetate, să vedem cum era făcut cetatea.

Dealurile, care se întind unul după altul până în malul Dunării, apără Rahova de două părți, despre Meza și Răsărit. Despre Meza noapte o apără Dunărea cu malul ei înalt și păpăstios. Despre Apus orașul e deschis cu totul.

Rahova sau Oreava, e locuită de Bulgari și de Turci, și e ascunsă după dealuri, cu fața spre Dunăre, ear cetatea ei stătea pe dealuri de-asupra orașului, și era făcută din ziduri de pămînt. La mijloc, teamai pe creasta cea mai înaltă a dealului era o redută mare în patru colțuri, avînd și la dreapta și la stînga câte o cetățue mai mică, ear acestea, fiecare avînd câte o altă adăpostire și mai mică, jos pe coasta dealului și mai în lature. Dealungul dealului erau deci cinci întărituri de pămînt. Pe la mijlocul dealului era un rînd de șanțuri cât e dealul de lung, ear de vale alt rînd, ear jos în vale al treilea rînd. Și în toate șanțurile acestea Turcii, adăpostiți, și tunuri,

Ca să ajungi la cetatea cea mare în mijloc, trebuia să scobori pe dealul de față, să cucerești șanțurile din vale, și să urci la deal cătră cetate, peste alte șanțuri, și tot așa. Aceasta e partea de-a Meza-zi. Pe partea despre Răsărit e o altă cetate. Pe acolo nu te poți apropia de cetate dintr'oricina urii rîpi. O vâlcea mică taie dealul de-a cu-m-zisul, ear pîretele rîpi drept ca pîretele casei și înlît cât de departe. Pe partea asta apărarea cetății e ghitată.

Dacă ne întorcem noi cu fața spre Dunăre, atunci eafă cum ni-s'arată Rahova în spate spărată de Dunăre, în stînga rîpa numită a Lescoșului, în față de dealuri cu șanțuri și cu cetățui, ear în dreapta spre Vidin deschisă. Pe partea asta sunt dealuri; valea e largă și cu multe apă. Această șosea eșind din Rahova, se duce peste rîul numit al Șehitului peșteră pod de peatră, în fața satului românesc Hârlețul și duce tot spre cuiburi de șanțuri, spre Lom Palanca și Lom-Arcuș. Căbru și spre îngrozitoarea cetate de pe dealul Vidinului, de unde s'a prizărit Orașul pașă.

Despre Buri.

O asemănare. — Bogăția Burilor —
Scrisoarea lui Krüger.

O asemănare între căpeteniile ostilor ce s'au războiesc în Africa: între generalul englez Buller și între generalul-șef al Burilor Jobert — va arăta în deplină măsură deosebirea a chipului de gândire în luptă și de curaj în stare spre biruință a ostilor ce stau față în față.

O telegramă din Berlin cu datul 26 Dec. spune, că un mare neguțator german Durban a avut o convorbire, înainte de a pleca în mare, cu generalul Buller, care între altele, a spus următoarele cuvinte:

„Trebuie să mărturisesc, că toată viața de la începutul războiului nu m-am bucurat de mare succes pe partea Englezilor. Având în vedere împrejurarea, că Burii s'au împotrivit minunați, trebuie să ținem seama și de armele lor minunate. Arma cea mai bună Mauser, de opt milimetri (în m. m.) și de mult mai bună decât cea a lui Lee Metford; și mai e mare încă și curajul Burilor în privința bateriilor de artilerie. Inșă eu, pe lângă toate aceste fapte, cred că trebuie să jur, că norocul războiului este în mâinile noastre. Mărea noastră, care a suferit o pierdere și mai tare decât soldatul englez dat în foc. Chipul de luptă, Englezul de grabă și va fi biruit după acela al Burilor, și atunci Burii s'au isprăvit — în trupele mele eu am incredere ncondiționată; în a doua jumătate a anului nou nu va mai vedea Burii în Africa și dacă nu ne va ajunge lipsa de muniții, atunci în Maiu — noi putem să câștigăm pacea în Pretoria (orașul de căpetenie în Transvaal).

Cu totul altul este tonul, în care, după o telegramă de datul 26 Dec. din Johannesburg, generalul Burilor, viteazul Jobert, vorbește în 31 Oct. președintelui său Krüger în Transvaal.

Eată ce zicea Jobert:

„Acum au sosit deja amănunte mai aproape despre ceea ce s'a întâmplat în lupta de la Lady'smith. După cum am raportat, peste noapte am observat pe englezi năvălind asupra taberelor noastre. Lupta s'a început azi dimineață (31 Oct.) la ora 6^{1/2} și s'a sfârșit cam pe la 12 ore în noapte.

„Din îndurarea minunată a marelui Dumnezeu noi ni-am găsit bine locul tăbărei noastre și dușmanul nostru a trebuit să fugă din câmpul de luptă. Deși trebuie să deplângem multe vieți scumpe și deși până acum deja avem în spitalele noastre peste patruzeci de răniți, — trebuie să recunoaștem, că Dumnezeuul nostru a avut minuni și rădăniții. Dar Dumnezeuul nostru ne-a apărut de asta și o spun reînnoit, că, cu toate că adâncă mi este jalea pentru pierderea ce ne-a ajuns în morți și răniți — mulțumită trebuie să dăm marelui Dumnezeu și să l'proamărim pe El pentru biruința noastră. Pot să-ți gratulez DTale, țării noastre și poporul nostru pentru biruința noastră și pentru recunoșterea totdeauna a marelui Dumnezeu și cu mulțumită va pomeni numele lui Dumnezeu pentru minunea săvârșită de mâna sa.

„Imi este peste putință să arăt, cât de mare e pierderea dușmanului; avem în tabăra noastră vreo 20 răniți Englezi și 1300 morți, și cari îi trimit cu trenul. Judecând după tână dușmanului, mă întreb dacă noaptea aceasta va trece fără nou asalt; înșă ne punem nădejdea în Dumnezeu și în va veghia asupra noastră ..“

„Așa vorbește adevăratul viteaz al secolului XIX. Acum înțelegem mai bine cuvintele Psalmistului David, cari vestesc noi în zilele noastre asupra Amoniților în numele lui Dumnezeu: „Ei pe cai și în căruțe, noi în numele lui Dumnezeu“ — zice Psalmistul; și-a biruit, că era mai mare biruința ajutorare a lui Dumnezeu, decât pierderea caruțelor, din care Amoniții luptau împotriva.

Bogăția Burilor.

După tabloul publicat de inginerul Statului, producția minieră din Transvaal a atins, în 1898, o valoare de 406.015.750 fr., adică un spor de 4872.000 fr., față de anul precedent.

Eată care a fost producția de aur în Transvaal, de la 1871—1898, după tabelele oficiale ale exportărilor din Natal și din Cap, după rapoartele inginerului minier Statului la Pretoria:

1871	9.250 franci
1881	448.800 „
1891	73.107.625 „
1896	215.095.525 „
1897	291.343.125 „
1898	406.015.750 „

Aceste cifre arată în deajuns bogăția pe care o conține sub-solul Transvaalului!

Arată înșă în același timp și motivul, pentru care Englezii au pornit războiul împotriva Burilor, precum și începătura cu care și după ce în opt rânduri au fost înfrânți, tot nu se lasă ei vor să repună pe Burii.

Scrisoarea lui Krüger.

„Le Journal“ din New-York, publică o scrisoare a lui Krüger către națiunea americană, în care acesta salută pe președintele Mac-Kimley și pe poporul american, declarând că este în totdeauna gata să se supune unui arbitraj, înșă că Anglia s'a opus mereu la aceasta.

Dr. Krüger mai spune: „Am fost cu toate acestea nevoiți a începe războiul. Anglia a trimis mii de soldați la hotarele noastre, voind să ne silească a face tot ceea ce credea că are dreptul să ne impună. Mărea națiune americană, care, acum o sută de ani, a avut să se lupte în contra aceluiași națiunii, în contra Angliei, pentru a menține libertatea ei, va arăta desigur simpatii sale micilor republice surori, în lupta pe care o susține în contra unui puternic imperiu, pentru a apăsa bunurile și independența ei.“

Vocăa unui Englez

Deputatul Wilson publică în „Westminster Gazette“ o epistolă, în care și arată groza de a se mai purta războiul cu Burii, popor creștin și ei. Rușinea aceasta este cu atât mai mare, cu cât a'at Englezii, cât și Burii din Africa sunt înconjurați de negri, popor selvatic căror creștinii le redică într-una învățăturile evangheliei, și mai presus de toate dragostea către de aproape. Prin războiul cu Burii, desigur nu prea se dă pildă bună negrilor selvatici. Invinuiește apoi că mai marii ostirei engleze au început războiul fără să fi cunoscut puterea Burilor, așa că au dus soldații cu adevărat la măcel. Zice apoi, că războiul se poartă nu pentru vre o dreptate, ci pentru minele de aur și de diamant din Transvaal.

De ce bat Burii pe Englezi?

Eată de ce: Leafa învățătorilor la Burii în oraș variază între 2400—3600 fl. pe an. Adevărat că această leafă învățătorului nu o poate căpăta între ori-ce împrejurări, ci mărimea salariului său depinde dela sporul ce-l face cu elevii în școală, așa d. e. după un elev bun capătă 10 fl., după alt elev mai bun capătă 20 fl., după cel mai bun capătă 50 fl. și după un elev excelent 100 fl. ca premiu de examen. Așadar, cu cât are mai mulți elevi buni, cu atât are salariu mai mare. Leafa învățătorilor din cătunele săracilor Burii încă nu este de desprețuit. Ei sunt plătiți cu 100—150 fl. lunar, întreaga întreținere și daruri din belșug.

Dacă Bismarck avea cuvânt să zică la 1871, că dascăli germani au bătut pe Francezi, atunci cu atât mai ales se poate zice aceasta despre Burii și se dovedește din, nou că școala dă știința și însuflețirea națională ce face tare și eroică o națiune, și că școala nu e pentru învățător, ci pentru binele poporului.

Învățați, popoare, cum să prețuiți școala și pe luminătorii poporului!

NOUTAȚI

Arad, 29 Decembrie 1899.

Pentru doina lui Lucaciu. Sărmana doină, cât e de jalnică și tot o mai prigonesc. Așa Marți, la 26 Dec. tribunalul din

Arad a ținut pertractare cu Onuș Iojia și Ioan Cizmaș din Moroda, cari ci-că ar fi primejduiți rindivala țării, pentru-că în primă vară anului 1895 au cântat, la jocul din sat, doina lui Lucaciu. Mai mult încă: au învățat și pe alții s'o cânte. Osândă nu s'a adus, deoarece-ce pertractarea s'a amânat până se vor mai asculta și alți martori.

Alegere. Dl. Iuliu Grozescu, ajutor de notari în Șiria, a fost ales notari cercului în Bănești, cercul Hălmeagului.

Român viteaz în armata Burilor. Intre alte surprinderi, războiul dintre Englezi și Burii, ne-au înfățișat și vitejia fără seamăn a unui Român! Numele lui este Petru Leuștean din Iermata (aproape de Arad). Foile ungurești de azi sunt pline cu amănunte despre vitejia acestuia. . . . Ungur, zice etc. Noi știm înșă că Petru al nostru e Român, pe care îl cunosc mulți aradani și despre a c'rua plecare în lume, înainte cu câțiva ani, se vorbește prin cercurile măiestrilor de aici, fiind și Petru Leuștean măsar.

Eată ce s'a întâmplat cu acest Român. Fiind el în Africa, a plecat și el la războiul în ostirea Burilor. Chiar la începutul luptelor, Englezii au prins un colonel (oberst) bur. Leuștean înșă și câțiva tovarășii vezând primejdia, cu un curajiu pe care numai Românii îl au, s'a năpustit asupra Englezilor, cari duceau deja legat pe colonelul bur. S'a început atunci o luptă, piept la piept, în care au căzut și dintr-o parte și dintr'alte. Pe colonel l'au mântuit înșă din mâinile englezilor și au mântuit și cinstea burilor! Aflând generalul Jobert despre această vitejie a Românului, l'a înaintat făcându-l sublocotenent, din soldat de rând ce a fost.

„Autorizații“ cari cred că fac ispravă națională umplând foaia lor sibiană zi de zi cu cele mai rușinoase minciuni, răsunând o afacere cu dl. N. Ștef. se agață și de ziarul nostru insinuând că primul nostru redactor scrie după-cum îi plătește Sturdza ori Banffy . . . Trebuie și ei corespondența aceasta este scrisă de dl. Magda dela Radna bunul prieten al dl. Dr. Rațiu, căci frasa aceasta a rostit o dl. Magda năntea tribunalului din Oradia-Mare. Ori și cum ar fi, e mare îndrăzneală să se publice asemenea lucruri într-o foaie, al cărui patron de când cu plecarea lui de la Turda și mergerea la Sibiiu numai din mila altora trăiește, (că de muncă e incapabil) și care în N. r. de la 5 August 1896 s'a plâns în foaia sa că dl. Sturdza i-a tăiat subsidiile.

Un solgăbiriu primejdios Dela Crișul-Alb ni-se scriu niște lucruri pe cât de triste pentru unele rele porniri ce bântuie în poporul nostru din protopopiatul Buteniilor, pe atât de urite și de condamnable pentru căpetenia administrației din cerc, pentru fisolgăbiriu Boros din Boros-Sebiș. De-când s'a incubat și în Buteni așa numita sectă a „pocăiților“, cari au în fruntea lor pe însuși judele Teodor Sida din Buteni, satele vecine și cu creștinii curății sunt năpăstuite de acești nenorociți, voind să prindă în mrejele lor suflete curate și neispitite de Mamorul. Răul este cu atât mai mare, cu cât însuși numitul fisolgăbiriu s'a pus pe lucru să lățească secta aceasta și să tulbure pacea religioasă în poporul nostru din cercul Boros-Sebișului. Nu numai că dă mână de ajutor numitului jude „pocăit“ în lucrarea lui mamonică, dar și fibireul însuși de-a dreptul îndeamnă pe oamenii prin amenințări, să și lase legea și biserica și să se facă pocăiți, căci — zice el — „mai bună e legea asta decât legea noastră“.

Ozândim în public această purtare nevrednică a fibireului Boros și atragem atențiunea superiorității bisericești asupra acestui slujbaș tulburător de pace în biserica noastră.

Leac în contra beției. O veste bună și cât se poate de îmbucurătoare s'a răspândit în lume, din orașul Paris. Se spune anume, că doi doctori învățați (Sapelljer și Thibeaud) de acolo au inventat așa numitul ser (leac) contra alcoolismului (beției), care ar fi în stare să scape de la perire pe atâtea suflete nenorocite, ce cad jertfă în brațele diavolești ale alcoolismului, isvorul tuturor păcatelor între oameni. Serul sau leacul acesta se poate pregăti din cai al-

coolizați și are însușirea de-a înstrăina pe omul leucit — de ori ce beutură spirtuoasă. Probele făcute până acum — așa se zice — au reușit de minune.

Din Căpruța despre Nicolae Saciu numai bine nu ni-se scrie, ci este arătat ca un rău creștin și rău Român care ține cu pocăiții, ear casa și-a dat-o pentru școală ungurească de stat. Rușine să-i fie!

Cas de moarte. Din Sântana ni-se vestește moartea unui brv Român: Pașcu Musca, bărbat tânăr și harnic, mort în floarea vârstei și lăsând în urmă 7 copii. Era iubit de toți și n'a fost o singură adunare națională, de la care să lipsească. Fie-l țărina ușoară!

Fân de vnzare, la economul G. Sabou, în Socodor.

Mulțumită publică. Societatea de lectură „Petru Maior“, din incidentul ședinței literare festiv arangeată în 11 Dec. a. c. în preșeara Sf. Andrei aduce cele mai sincere mulțumite marimonioșilor donatori, cari nici cu această ocaziune nu au prețugat a contribui spre augmentarea debilului ei fond. De asemenea nu a fost lipsită societatea noastră de părintescul sprigin al Ilustrei familii Mocsonyi, care — de și departe de noi — a contribuit pentru fondul societății frumoașă sumă de fl. 100.

Lista celor ce au contribuit la reușita morală și materială a ședinței este:

Dr. Iuliu de Pușcariu, jude trib. 20 fl. colonel M. Groza, Andreiu Frâncu, jude la curie, familia Babeșiu, Ioan Ciocan dep. și prof. la univ. câte 10 fl. Iosif Popu, jude la curie, Dr. Silviu Suciu secr. minist. Silviu de Pușcariu diplomat, Dr. Augustin Dumitreanu medic, d-șoara C. Cimponeriu George Ioanoviciu, secr. de stat pens. George Bogoeviciu, secr. fond. Gozdu“ câte 5 fl. Ioan Mezei jude la curie 4 fl. N. Poruțiu secr. la consulat, Dr. George Alexici, prof. Alexandru Precup of., la poșta câte 3 fl. d-na Maria Pop, d-na Cosmuța, Dr. Victor Poruțiu cand. de adv. Const. Sotir, cand. de adv. câte 2 fl. Familia Surdu, Dr. Victor Onișor cand. de adv. Alexa David, cand. de adv. câte 1 fl. 50 cr.; Văd. M. Grama, Cornel Mesaros ing. și N. N. câte 1 fl.

„Mai exprimindu-ne încă odată mulțumitele noastre — vă asigurăm că ne vom sili să merităm acest binevoitor sprigin și în viitor. Aurel Cioban, președinte Mihail Navrea casnar.“

Un tinăr român, comerciant absolut, se angajează de practicant. Adresa la administrația ziarului nostru.

Domnul Elie Dopp, inginer de comasare autorizat, și-a deschis cancelarie proprie în Sibiiu strada Ocne, Burgergasse Nr. 9.

Posta redacției.

S. C. preot Bătania. Adresați-vă protopopului din Timișoara. Ab. 2590. Când îi va veni rândul.

I. R. Crasovești. Prin cele ce vom publica în numărul viitor, încheiem discuția, dând satisfacția cuvenită.

I. Muntean, Dognecea. Stampilă de 50 cr. La minister nu tipărite, ci scrie trimiteți șatutele. Le veți tipări după ce vor fi aprobate. Noi vă ajutăm bucuros în toate privințele, căci lucru bun săvârșiți.

C. bănașan. Poesii privitoare la o persoană, chiar hazlit fiind, nu se pot publica.

Posta administrației.

Dlul P. Cimpoa, Vrâniș. S'a primit cu mulțumire.

Dl. Teodor Moza, preot în Gruiulburg. Aveți dreptate; greșeala a fost de la poșta.

Dl. Simion Muiș în Vălkani. Pe anul 1899 e achitat abonamentul; așteptăm reînnoirea pe anul viitor 1900.

Dl. Romul Popa înveț. în Leș. Am primit, sunteți achitați cu abonamentul până la finea lunii Iunie 1900. Vă mulțumim.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.
Red. respons.: Ioan Russu Șirianu.

ECONOMIE.

Grâne.

Prețurile de la 22 Noemvrie

	Arad:	B. Pesta
Grâu Aprilie fl. 7.10-7.30 fl.	7.96-7.87	
Octomvrie	8.02-8.03	
Cucuruz Maiu 3.80-3.90	5.00-5.01	
vechiu 5.00-5.20	5.20-5.50	
Orz vechiu	5.65-6.60	
„ nou 5.40-5.50		
Secară Apr. 5.60-5.70	6.42-6.44	
vechiu „	6.10-6.35	
Ovăș Apr. 4.40-4.50	5.6-5.8	
Oct. „	4.90-5.28	

Cursul pieții din Arad.

Hartie-monetă română	Cump. fl. 9-48	vând	9.52
Lire turecești	18.90	19.-	
Imperial (15 R. aur)	126.-	127.-	
Ruble rusești 100 à	5.58	5.61	
Galbeni	9.48	9.55	
Napoleon-d'or	58.50	59.95	
100 Marce germane	11.90	12.50	
Livre sterling			

Spirit:

	21 Oct.
Spirit rafinat; cu toptanu	55.50
„ cu micu	56.50
„ brut cu toptanu	54.50
„ cu mic	55.50

Porci:

(Piața Steinbruch)

Ungari; greutate:		cr. p. kg.
bătrâni 320-380 kg.	40-42	„ „
tineri 320-390	44-44.5	„ „
„ 250-390	44-45	„ „
„ până 250	45-46	„ „
mijlocie 240-260	47.5-48	„ „

La administrația

„Tribunei Poporului“

se adă în deposit spre vânzare următoarele opuri și broșuri:

- „Teoria dramei“ de Dr. Iosif Blaga. Prețul 1 fl. 80 cr.
- „Cuvântări bis. de Massilon traduse prin Ioan Genț. Prețul 2 fl. 50 cr.
- „Lupta pentru drept“ de Dr. R. Ihering traducere, de T. V. Pacășeanu Prețul 1 fl.
- „Din vremuri apuse“ de Iudita Secula, Prețul 50 cr.
- „Juvenilia“, prosă și versuri de Sextil Pușcariu. Prețul 80 cr.
- „Vieritul“, de Petru Vancu. Prețul 50 cr.
- „Pribeag“, de I. Sceopul. Prețul 75 cr.

La facerea comandelor, cari se vor efectua prompt, rugăm a se adăuga și șpesele de portu postal.

Administrațiunea „Trib. Pop.“

Cărți bune. In editura Librăriei Ciurcu din Brașov a apărut, in volum elegant „Insula Morților“, eminenta lucrare a lui R. Voss, traducere de dl Andreiu Bărbăntu. Atât autorul, cât și traducătorul sunt, desigur, și între Români indestul de cunoscuți, pentru-ca și fără elogiile presei, toți s'au simțit îndemnați a și procura această carte. Ea e potrivită și pentru cadou de sărbători. Prețul 25 cr., ieftină!

Cum să fotografăm? Sub acest titlu a apărut și ni-s'a trimis o carte, ce cuprinde instrucțiunile practice pentru amatorii artei fotografice cu 81 ilustrațiuni, de Ioan Nițiu Pop. Cuprinsul cărții a fost publicat și in „Revista Ilustrată“ din anul 1899, de unde s'a tipărit și in broșură separată și se poate procura dela administrațiunea acestei foi pentru prețul de 1 coroană. Jumătate din venitul curat e destinat pe seama corului plugarilor din Șoimus (com. Bistrița-Năsăud).

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand in atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case in Arad-centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

Imprumuturi ieftine amortisaționale cu amortisație de 15-50 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vechi, de asemenea la dorință anticipiez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși i-am implinit spre cea mai mare mulțumire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca in propriul lor interes cu deplină încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete de 4% 4 1/2 și 5%

pe lângă amortisare corespunzătoare din capital

Institut de imprumut pe imobile și moșii 220 -68

Szűcs F. Vilmos

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis cu moara Széchenyi.

ANUNȚ.

Subscrisa imi iau voia a anunța On. public, că tocmai acum mi am deschis

atelierul meu de modă: de croitorie și de cusut

a tot felul de haine pentru dame

in piața Tőkőly, Nr. 7 ușa 14 in etagiul I.

Atelierul meu este arangiat in chipul cel mai modern, și primesc comande și din provincie prin postă, pe cari le execut cu eleganță și pe lângă prețuri moderate.

Rugându-mă de spriginul și de încrederea On. public, sunt

Arad, Iulie 1899
358 10-12

Cu deosebită stimă:

Lucreția Vuou.

Calindarul nostru

pe anul visect 1900

ca prim călindar scos în tipografia noastră

a apărut tocmai acum

cu ilustrațiuni, cu un bogat și variat cuprins literar.

Prețul 30 cr.

plus 5 cr. porto postal.

Doritorii de a și-l procura sunt rugați

a se adresa la

Administrația „Tribunei Poporului“.

La comande mai mari de 10 exemplare dăm 20% rabat.

ADMINISTRAȚIA

„Tribunei Poporului“.

A apărut în tipografia noastră și se află de vânzare

la

Administrația „Tribunei Poporului“

sub numirea

„AMICUL POPORULUI“

„îndreptător in cause administrative și judecătorești pentru poporul român“

de TITU VUCULESCU pretor,

cu prețul de 50 cr. plus 5 cr. porto postal.

O carte in adevăr folositoare pentru popor, care cuprinde sfaturi și învățături de foarte mare folos pentru toate trebile și trebuințele poporului.

Administrația

„Tribunei Poporului“